

BÜYÜK TEMİZLİK MUHASEBESİ: BİST İMALAT SEKTÖRÜNDE BİR ARAŞTIRMA*

Özlem ÜNVER KIRACI**
Dr. Öğr. Üyesi Duygu ŞENGÜL ÇELİKAY***

Makale Gönderim Tarihi: 10.02.2020 / Makale Kabul Tarihi: 27.08.2020

Makale Türü: Araştırma

ÖZ

Bu çalışmanın amacı bir finansal manipülasyon yöntemi olan büyük temizlik muhasebesinin, BİST imalat sektöründe işlem gören şirketlerde uygulanıp uygulanmadığını tespit etmektir. Bu amaç doğrultusunda büyük temizlik muhasebesi teorik olarak açıklandıktan sonra, literatürde yer alan mevcut çalışmalar incelenerek çalışmanın hipotezleri ve araştırması tasarlanmıştır. Araştırma kapsamında öncelikle BİST imalat sektöründe 2017 ve 2018 yıllarında işlem gören toplam 178 işletmenin Beneish Türkiye (Küçüksözen, 2004) ve Beneish 2013 modelleriyle manipülasyon katsayıları hesaplanmıştır. Yapılan analiz sonucunda, Beneish 2013 modeli için CEO veya yönetim kurulu başkanları değişen ve değişmeyen işletmelerin manipülasyon katsayıları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu sonuç örneklemdaki işletmelerin yönetici değişikliği dönemlerinde büyük temizlik muhasebesine başvurdukları yönündeki hipotezi destekler niteliktedir. Araştırma sonuçları büyük temizlik temelli finansal bilgi manipülasyonunun varlığına işaret ettiğinden, ortaklardan devlete tüm bilgi kullanıcıları açısından önem arz etmektedir. Çalışma ayrıca Türkiye’de büyük temizliğin varlığını ortaya koyan ilk çalışmadır.

Anahtar Kelimeler: Büyük Temizlik, Muhasebe Manipülasyonu, Yönetim Değişikliği, Beneish Modeli

* Bu çalışma Dr. Öğr. Üyesi Duygu ŞENGÜL ÇELİKAY danışmanlığında Özlem ÜNVER KIRACI tarafından hazırlanan ve 11 Aralık 2019 tarihinde savunulan “Muhasebe Manipülasyon Tekniği Olarak Büyük Temizlik ve Beneish Modeliyle Bist’te Bir Araştırma” isimli tezden türetilmiştir.

** ozlemkiraci77@gmail.com ORCID ID: 0000-0002-6572-9607

*** Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, İİBF İşletme Bölümü, Muhasebe Finansman ABD, duyguceLIKAY@gmail.com ORCID ID: 0000-0002-5222-6816

BIG BATH ACCOUNTING: A RESEARCH IN THE BIST MANUFACTURING SECTOR**ABSTRACT**

The purpose of this study is to determine whether big bath accounting, a financial manipulation method, is applied to companies traded in BIST Manufacturing Sector. In line with this purpose, after explaining the big bath accounting theoretically, the existing studies in the literature were examined and the hypothesis of the study is designed. Within the scope of the research, firstly the manipulation coefficients of 178 enterprises which were traded in BIST manufacturing sector in 2017 and 2018 are calculated by using Beneish 2013 Method and the Beneish Turkey method developed by Küçüksözen in 2004. As a result of the analysis, a statistically significant difference was found between the manipulation coefficients of the companies with and without the CEO or chairman of the board of directors for the Beneish 2013 model. This result supports the hypothesis that the sampled firms applied to big bath accounting during periods of management change. As the results of the study point to the existence of big bath, based financial information manipulation, it is important for all information users from partners to government. The study also is the first study to demonstrate the existence of big bath accounting in Turkey.

Keywords: Big Bath Accounting, Accounting Manipulation, Management Change, Beneish Model

1. GİRİŞ

İşletmeler tarafından hazırlanan finansal bilgilerin, gerçeği tam ve doğru olarak yansıtması bilgi kullanıcılarının doğru karar almaları için büyük önem arz etmektedir. Ancak işletmenin ve işletme yönetimin önemli bir başarı göstergesi niteliğindeki finansal bilgiler çeşitli amaçlar doğrultusunda kimi zaman daha iyi ya da daha kötü gösterilebilmektedir. Finansal bilgi manipülasyonu olarak ifade edilen bu durum sonucunda, bilgi kullanıcıları yanlış kararlar verebilmekte, sonrasında ise mikro bazda işletmenin bilgi kullanıcıları, makro bazda tüm ekonomik sistem zarar görmektedir.

Araştırmalar işletmeler tarafından finansal durumu olduğundan farklı göstermek için pek çok farklı yöntemin kullanıldığını ortaya koymaktadır. Bunlardan bir kısmı çeşitli analizler ile tespit edilebilirken bir kısmı ise sadece gerçek durumu bilen kişilerin anlayabileceği şekilde gizlenebilmektedir. Bununla birlikte kanunlara aykırı olarak yapılan manipülasyonların tespiti halinde işletmeler çeşitli cezalarla karşı karşıya kalmakta; kanunlardaki boşluklardan ve muhasebenin esnek uygulamalarından faydalandığı durumlarda ise herhangi bir kanuna karşı gelinmemiş olmakla birlikte yine de finansal bilgi kullanıcıları yanıltıldığından muhasebenin doğasına ve amacına aykırı hareket edilmektedir.

Büyük temizlik muhasebesi olarak Türkçe'ye çevrilen "big bath accounting" de bir çeşit finansal bilgi manipülasyonu olup, adından da anlaşılacağı gibi finansal tablolarda yapılan geniş kapsamlı bir temizliği içermektedir (Nikolai, Bazley ve Johns, 2009: 513). Büyük temizlik genel bir ifadeyle "işletmelerde gerçekleşen yönetici değişikliklerinden ya da işletme bölünmesi, birleşmesi gibi önemli olaylardan

sonra veya art arda zarar açıklanan yıllarda yönetimin, hesaplar ve sonuçlarla oynayarak, sonuçları daha kötü göstermek suretiyle bir sonraki finansal tabloyu daha iyi gösterme çabası” olarak ifade edilebilir. Hangi hesapların ya da sonuçların düzeltildiğinden bağımsız olarak amaç, yeni yönetimin “temiz bir başlangıç” yapmasını sağlamaktır (Riyadi, Utami ve Luck, 2018: 203).

Son yıllarda yaşanmış pek çok olay büyük temizlik muhasebesinin önemini ortaya koymaktadır. Nissan, Sheseido ve Samsung gibi uluslararası ölçekteki büyük firmaların CEO değişiminin hemen ardından ya da halihazırda zarar etmekteyken beklenmeyen büyüklükte zarar rakamları açıklamaları ve ertesi yıllarda performanslarındaki artışlar, büyük temizlik muhasebesinin güncel örnekleridir (Tokuga ve Yamashita, 2011). Bu faaliyetlerden başta ortaklar olmak üzere tüm paydaşların etkilemesi konunun gerek literatürde gerek haber kaynaklarında pek çok farklı açıdan popülerlik kazanmasına sebep olmuştur.

Büyük temizlik, diğer tüm manipülasyonlar gibi finansal bilgi kullanıcılarının yanlış kararlar vermesine sebep olabileceğinden varlığının tespiti önem arz etmektedir. Bununla birlikte, yönetim tarafından gerçekleştirilen bu temizliğin işletmenin şeffaflığına, hesap verebilirliğine ve etik ilkelerine yönelik soru işaretleri oluşturması da muhtemeldir. Ülkemizde büyük temizliğin uygulanıp uygulanmadığını araştıran bir çalışmanın henüz olamaması bu çalışmanın önemini artırmaktadır.

BİST imalat sektöründe yer alan 178 adet işletme üzerine yapılan bu çalışmada, yönetim değişikliğinin meydana geldiği dönemlerde büyük temizlik muhasebesinin yapılıp yapılmadığının tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda öncelikle konu ile ilgili teorik alt yapıya ve literatürdeki değerlendirmelere değinilmiş daha sonra büyük temizlik muhasebesi uygulamalarına yönelik araştırma sonuçları ortaya konmuştur. Çalışmanın son bölümünde ise yapılan araştırmadan elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Büyük temizlik muhasebesi ulusal literatürde teorik olarak farklı çalışmalarda farklı boyutlarıyla ele alınmış olmakla birlikte doğrudan bu konuyu inceleyen bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu sebeple bu bölümde genel olarak finansal bilgi manipülasyonundan bahsedildikten sonra, büyük temizlik muhasebesi kavramının literatürdeki tanımları, varsayımları ve yöntemleri incelenmekte, literatürde konu ile ilgili yapılmış çalışmalarda varılan sonuçlara değinilmektedir.

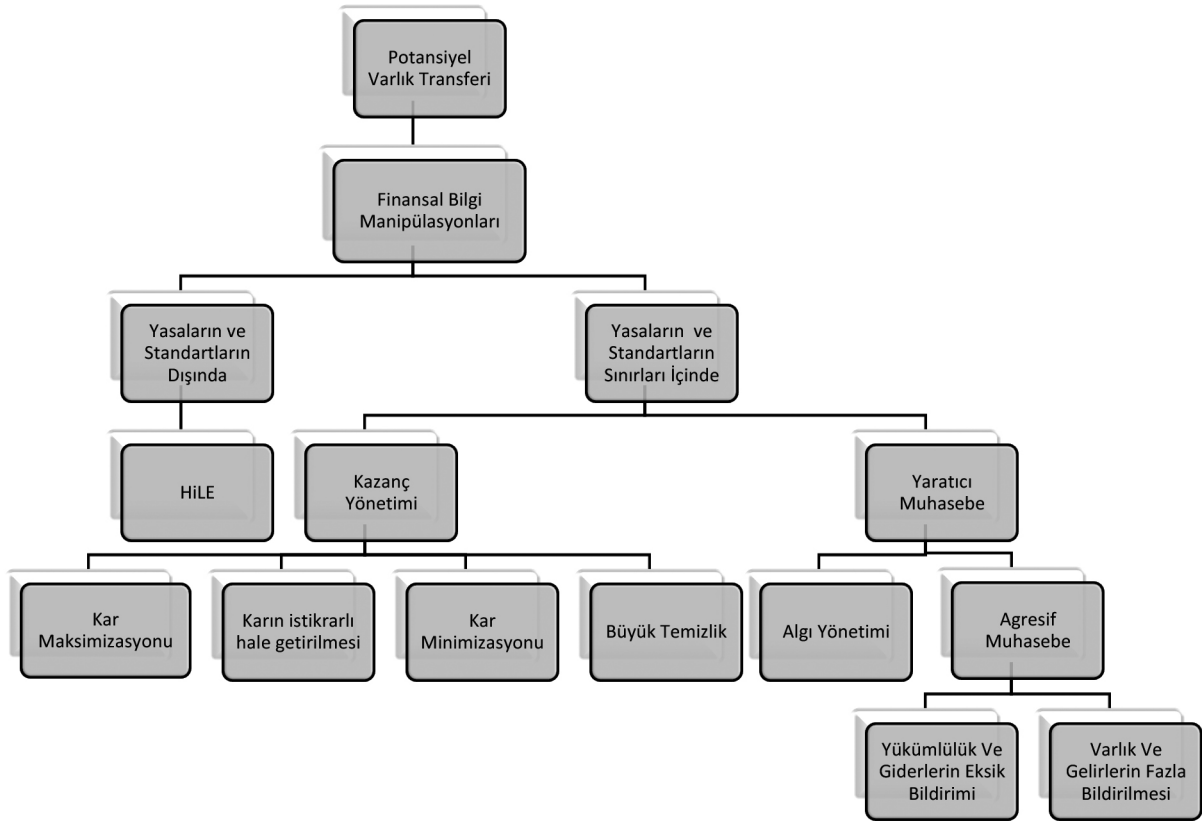
2.1. Finansal Bilgi Manipülasyonu

Finansal bilgi manipülasyonu, firmanın durumu, finansal performansı ya da finansal gücü hakkında yanlış bir izlenim uyandırmak amacıyla finansal bilgilerin kasıtlı olarak hatalı sunulmasıdır. Bu bağlamda işletmeler, genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri ve muhasebe standartlarındaki esnekliklerden yararlanarak ya da bu esneklik sınırlarını aşarak, finansal durum ve faaliyet sonuçlarını gerçek durumdan farklı göstermek amacıyla, finansal bilgiler üzerinde oynamaktadırlar (Küçüksözen ve Küçükkocaoğlu, 2004: 4). İşletmelerin finansal bilgilerini farklılaştırmasının pek çok sebebi olabilmekle birlikte bunlar genel olarak aşağıdaki gibi özetlenebilir (Küçüksözen, 2005: 93):

- İşletmenin hisse senedi fiyatını ve riskini etkilemek,
- Kreditorler, yatırımcılar ve çalışanlarla ilişkileri iyi tutmak,

- Yöneticilerin ücret ve primlerini etkilemek,
- Politika ve düzenlemelerden doğan riskleri bertaraf etmek,
- Yatırımcıların işletmeye yönelik algıladıkları riski azaltmak,
- İşletmenin gelecekteki performansı hakkında piyasaya olumlu sinyal göndermek,
- Vergi avantajı sağlamak.

Yukarıdaki tanımdan da anlaşıldığı üzere manipülasyon, kanunlara ve düzenlemelere karşı gelmeden esnekliklerden ya da boşluklardan yararlanmak suretiyle yapılabileceği gibi, kanunlara karşı gelerek suç işlemek şeklinde de yapılabilir. Bu bağlamda finansal bilgi manipülasyonu çeşitlerinden bahsederken manipülasyonlar öncelikle kanunlara aykırı olan ve olmayan olarak ayrılmaktadır. Yasal sınırların içinde kalan uygulamalar gelir tablosu kalemleriyle oynanarak kârın istikrarlı hale getirilmesi ya da kayıtlamalar sırasında farklı teknikler ve hesapların kullanılması şeklinde olabilmekte yasal olmayanlar ise hile olarak isimlendirilmektedir. Bu kapsamda finansal bilgi manipülasyonu çeşitlerine Şekil 1’de yer verilmiştir.

Şekil 1: Finansal Bilgi Manipülasyonunun Sınıflandırılması
(Stolowy ve Breton, 2004: 8’den uyarlanmıştır.)

Şekil 1’de görüldüğü gibi yasa ve standartların içinde kalarak yapılabilecek pek çok manipülasyon çeşidi bulunmaktadır. Bu çalışmanın temel konusunu oluşturan büyük temizlik de bunlardan biridir. Unutulmaması gereken önemli bir nokta, kanunlara aykırı olsun ya da olmasın finansal bilgilerin bir amaç için olduğundan farklı gösterilmesinin yani manipülasyonunun muhasebenin ruhuna ve meslek etiğine aykırı olduğudur.

2.2. Büyük Temizlik Muhasebesi

Büyük temizlik muhasebesi kazanç yönetimi manipülasyonlarının bir çeşidi olup, belirli durumlarda yapılan finansal bilgi manipülasyonlarından bahsetmek için kullanılmaktadır. Çalışmanın bu kısmında büyük temizlik muhasebesinin genel özelliklerinden ve literatürde konu ile ilgili yapılan çalışmalardan bahsedilecektir.

2.2.1. Büyük Temizlik Kavramı

“Büyük Temizlik” ve “Büyük Temizlik Muhasebesi” kavramlarının, İngilizce’deki karşılığı “Big Bath” ve “Big Bath Accounting” olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu kavram Türkçe’ye kimi yazarlar tarafından “Büyük Banyo” olarak da çevrilmiş olsa da bu çalışmada literatürdeki yaygın kullanıma paralel olarak “Büyük Temizlik” ifadesi tercih edilmiştir.

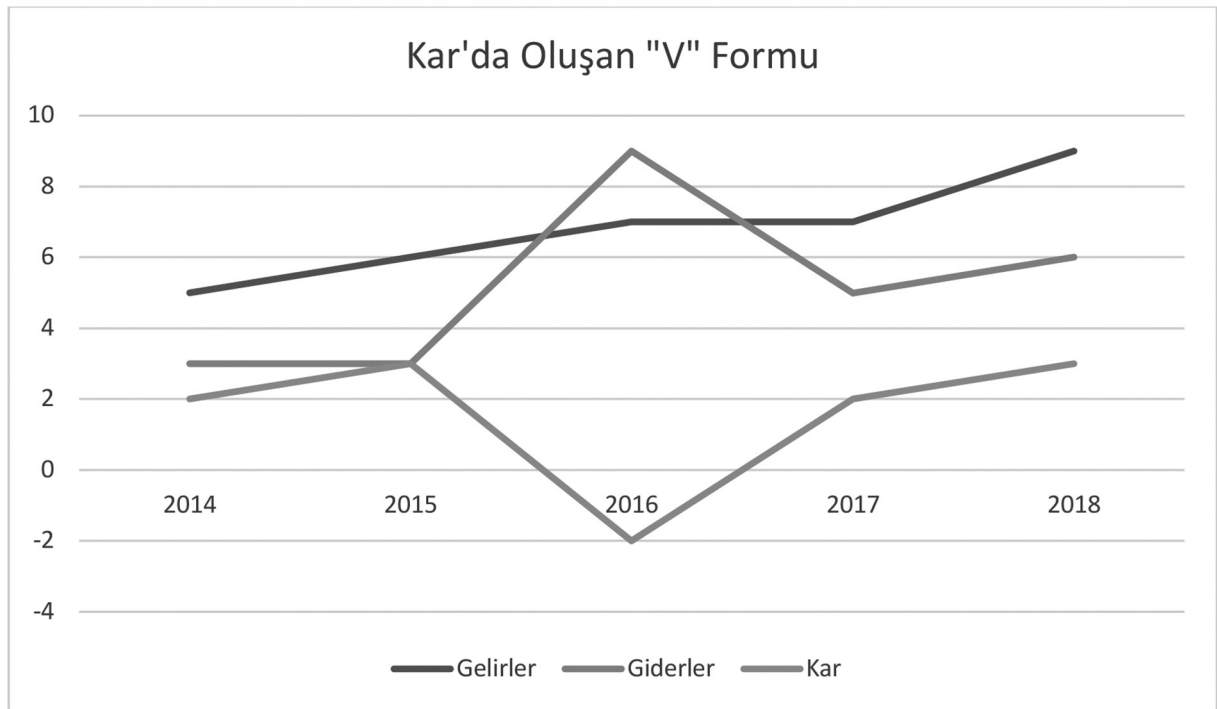
Büyük temizlik muhasebesi kavramı, diğer manipülasyon türleri kadar eskidir. Araştırmacılar, büyük temizlik muhasebesinin sebeplerini, sonuçlarını ve yöntemlerini farklı açılardan ele alarak, farklı tanımlar geliştirmişlerdir. Muhasebede “büyük temizlik”, bir şirketin gelir tablosunu kötü sonuçların daha da kötü görünmesi için yapılan bir kazanç yönetimi stratejisi olarak ifade edilebilir (Yu, 2012: 1). Daha açıklayıcı bir tanımla gelecekteki giderleri olumsuz yönde etkileyebilecek unsurları düzenleyerek sonraki dönemlerin gelirini artırma girişimidir. Itoh (2007: 207) bu kavramı, “gelecek dönem giderlerini olumsuz etkileyecek kalemleri bu döneme yükleme ve muhasebe sonuçlarının kötü olduğu bir dönemde sonuçları daha da kötü gösterme” olarak tanımamıştır. Scott (2009)’a göre “örgütsel stres veya yeniden yapılanma dönemlerinde” veya “bir firmanın zararı raporlaması gerektiğinde” büyük temizliğe başvurulabilir. Büyük temizlik muhasebesine farklı bir yaklaşım Mulford ve Comiskey (2002)’den gelmiştir. Buna göre, bir işletme esas faaliyetlerinde kâr etmediği bir dönemde, doğal olarak kâr beklentilerini karşılayamayacaktır. Yönetim bu durumu dikkate alarak ve faaliyet sonucunun daha kötü açıklanmasının ek bir külfet getirmedeğinden hareketle, bilançosunda “itfa edilecek maddi olmayan duran varlıklarını” varsa, bunları bütün olarak gider kaydetmekte ve böylece bilançosunu temizlemiş olmaktadır. Büyük temizlik muhasebesi sadece eski yönetim döneminde elde edilen kârın azaltılması şeklinde değil zararın artırılması şeklinde de ortaya çıkabilir.

Büyük temizlik muhasebesinin amacı, tek seferde tüm kötü haberlerden kurtulmayı arzulayan bir yönetim stratejisidir. Büyük temizlik yönteminin kullanıldığı iki ortak alan, işletme birleşmeleri/satın almaları ve yeni bir yönetimin bir şirketi devraldığı zamandır. Temel fikir, gelecekteki performansın daha iyi görünmesi için şimdiki zamanda mümkün olduğunca fazla gider / maliyet yazılmasıdır (Jones, 2011: 49).

Yukarıdaki tanımlardan bir kısmı büyük temizlikte kullanılabilir yöntemlere odaklanırken bazıları ise muhtemel büyük temizlik zamanlarına odaklanmıştır. Bahsedilen tüm yönleri tek bir tanımda birleştiren

Yörük ve Doğan (2009: 76), büyük temizliği “işletmedeki üst yönetim ve genel müdür değişikliklerinde ya da devir, birleşme gibi dönemlerde, yeni yönetimin eski yönetim tarafından gelecekte kârın istikrarlı hale getirilmesi ya da kârın artırılması için kullanılan finansal tablo kalemlerini tablolardan temizlemesini, bu şekilde eski yönetimin esasında açıkladıklarından daha kötü bir sonuç aktardığı görüntüsünü vermeye, kendisi için sürekli bir gelir oluşturma imkanı sağlamaya yönelik bir finansal bilgi manipülasyonu” olarak tanımlamışlardır (Yörük ve Doğan, 2009: 76).

Büyük temizlik muhasebesi bir manipülasyon tekniği olmayıp, manipülasyona başvuru durumlarından biri olarak nitelendirilebilir. Büyük temizlik muhasebesinin en önemli özelliği, uygulanan tekniklerin genelde *tek seferlik olması* ve arka arkaya devam eden dönemlerde uygulanmasının pek mümkün olmamasıdır. Farklı yöntemler kullanılabilirle birlikte büyük temizlik muhasebesinin uygulandığı işletmelerde gelir, gider ve kâr yıllara göre değişim trendine bakıldığında genellikle Grafik 1’deki gibi durumla karşılaşılmaktadır.

Şekil 2: Büyük Temizlik Sonucu İşletme Kârında oluşan “V” Formu

Grafik 1’de, 2015 - 2016 yılları arası giderlerde büyük artış görülmekte, sonrasındaki yıllarda artışın sona ermesi (normale dönmesi) sonucu kâr “V” formu şeklinde görülmektedir. Genellikle büyük temizlik muhasebesine başvuran işletmelerin kâr grafiğinde böyle bir formla karşı karşıya kalınmaktadır.

Belirtildiği gibi işletmeler büyük temizliğe yönelik muhasebe uygulamalarına devir, birleşme, yönetim değişikliği veya ekonomik kriz dönemlerinde başvurabilmektedirler. Bu çalışmada yönetim değişiklik-

leri dönemlerinde yapılan büyük temizlik muhasebesine odaklanılmıştır. Bu bağlamdaki büyük temizlik muhasebesi uygulamalarının en ayırt edici özelliği, işletme yönetiminin değiştiği dönemlerde yeni yöneticilerin eski yönetimi suçlayarak kendilerini daha başarılı göstermek istedikleri durumlarda kendini açığa çıkarmasıdır. Bununla birlikte işletmelerin zarar ettikleri dönemlerde işletmeyle ilgili zaten olumsuz bir algı olduğundan daha fazla zarar oluşmasının dikkat çekmeyeceği düşüncesiyle bilançoların temizlenmesi için de bu uygulamalara başvurulabilmektedir. Yeni gelen yönetim ya da CEO, gelecek yıl için verilen kazanç hedeflerinin gerçekleştirilemeyeceği sonucuna varırsa, kazancı var olan dönemden, gelecek döneme taşımaya karar verebilir. Yönetici, halihazırda cari yılın hedefini tutturamadığından en azından gelecek yılın hedeflerine ulaşip prim alma düşüncesiyle hareket edebilir. Böylelikle gelecek dönemin daha kârlı görünmesi için cari dönem bilgilerini manipüle edecektir. Yöneticiler bu kararı genelde yeni göreve geldiklerinde veya zorlu ekonomik koşulların olduğu durumlarda verirler. Zira bunu açıklayabilecekleri bir durum olması gerekmektedir. Bu tip durumlarda yeni gelen yöneticinin, yapılan cari dönemdeki olağandışı işlemleri, eski yönetimin yaptığı işlerin düzeltilmesi olarak açıklayabilmesi de mümkündür (Yu, 2012).

İşletmenin zarar açıklayacak olması dolayısıyla piyasadaki kâr beklentilerinin karşılanamayacağını ve daha fazla zarar açıklanmasının ek bir maliyet oluşturmayacağını düşünen işletme yöneticileri, gelecek dönemlerdeki kârı yükseltmek amacıyla büyük temizlik muhasebesi uygulayabilmektedirler (Küçüksozen, 2004: 221). Zarar edilen dönemler genellikle ekonomik koşulların piyasayı ve birçok işletmeyi olumsuz etkilediği dönemlerdir. Bu türdeki büyük temizlik manipülasyonunda baş rolde “işletme yöneticileri” bulunmaktadır. Zarar edilen dönemlerde yapılan büyük temizlik uygulamaları genelde, itfa edilecek maddi olmayan varlıkları olduğu gibi gider yazma, işletmedeki verimsiz, zararlı çalışan bölüm/kısımları kapatma, yeniden yapılandırma faaliyetlerine girilerek bu kapsamda ortaya çıkan maliyetleri dönem giderine yükleme olarak karşımıza çıkmaktadır.

2.2.2. Büyük Temizlik Muhasebesinde Kullanılan Yöntemler

Büyük temizlik şeklindeki, muhasebe manipülasyonları gerçekleştirilirken genellikle, muhasebe ilke ve standartlarını esnetmek ya da boşluklardan yararlanmak suretiyle yasal yollar kullanılmaktadır. Dolayısıyla büyük temizlik şeklindeki muhasebe manipülasyonları, çeşitli yaratıcı muhasebe yöntemlerinin bileşimi olarak karşımıza çıkmaktadır. Fakat büyük temizlik muhasebesinde kullanılan tüm yöntemlerinin ortak özelliği cari dönemin faaliyet sonuçlarını olduğundan düşük gösterme ve kârı (ya da gelirleri) sonraki döneme aktarmadır.

Yönetim, büyük temizlik muhasebesine başvurulmasına yönelik bir karar verdiğinde aşağıdaki işlemler aracılığıyla döneme ait olması gereken kârı sonraki dönemlere aktarabilir:

Tablo 1: Büyük Temizlikte Kâr Aktarmasında Kullanılan Muhasebe İşlemleri

Gelecek yılda ödenecek ertelenebilir masrafları bu yıla çekmek

İşten çıkarmalara yönelik tazminatlar ödemek

Tahsil edilebilir gelirleri gelecek yıla bekletmek

Stok düzeltme kayıtları kullanmak

Amortisman hesaplama yöntemlerinde değişikliği yapmak

Yeniden yapılanma giderleri oluşturmak

Durdurulan faaliyetlerin satışları ve yatırımları geri çekmek

Duran varlıkları gider olarak kayıt etmek

Tablo 1’de sıralanan bu işlemler, tek bir dönemde yapılan muhasebe işlemleri/kayıtlarıdır. Bilgi kullanıcılarının, işletmenin finansal tablolarına ait bir seferlik yapılan bu işlemlerden bazılarını dipnotları inceleyerek ya da literatürde yer alan formülleri kullanarak bulabilmeleri mümkün olmakla birlikte, işletme dışı bir bilgi kullanıcısının tespit etmesinin mümkün olmadığı yöntemler de bulunmaktadır.

2.2.3. Büyük Temizlik Muhasebesine Yönelik Literatür İncelemesi

Büyük temizlik üzerine **öncül** çalışmalar özellikle yönetici değişimleri sonrasında finansal göstergelerdeki değişimleri analiz ederek manipülasyonu tespit etmeyi amaçlamışlardır. Sonraki ampirik çalışmalarda yöneticilerin işletmeden ayrılış şekilleri (normal olmayan yönetici değişimleri, gönüllü yönetici değişimleri gibi), işletmedeki yöneticileri teşvik sistemleri, yöneticilerin ekstra prim kazanma istekleri ve yöneticilerin çeşitli karakteristik özelliklerinin manipülasyona etkisi araştırılmıştır. Ayrıca, işletmelerin büyüklükleri, UFRS sistemine geçiş dönemindeki yaşananlar gibi çevresel faktörlerin de manipülasyona etkisi çeşitli sektörler itibarıyla ortaya konulmuştur.

Konuyla ilgili olarak literatürde birçok araştırma yapılmış olmakla birlikte, büyük temizlik muhasebesi üzerine ilk çalışmanın Moore (1973) tarafından yapıldığı görülmektedir. Moore (1973), işletmedeki yönetim değişikliği sonucu yeni yöneticilerin, geçmişte değeri çok sık olarak düzeltilen bazı varlıkları yeni dönemde gider yazmak suretiyle bilançonun aktifinden çıkartma eğiliminde olduklarını ve bu şekilde bilançoğu temizlemeye çalıştıklarını ortaya koymuştur. Bilançoğu temizleme olarak nitelendirilen bu faaliyet “büyük temizlik (banyo)” olarak adlandırılmaya başlanmıştır. Moore’dan sonra büyük temizlik üzerine önemli bir çalışma da 1985 yılında Healy’den gelmiştir. Healy (1985)’e göre, büyük temizlik muhasebesi, finansal tabloların yıkanması (taking a bath) olarak bilinen bir strateji olup, gelecekte daha yüksek kâr açıklamak isteyen işletme yöneticilerinin bazı gelirleri ertelemek ya da bazı kalemleri zarar yazmak suretiyle cari dönem kârını azaltmakta olduklarını göstermektedir. Bunun yanında Pourciau (1993), rutin olmayan yönetim değişikliklerinde gelen yöneticilerin büyük temizlik yaptığına yönelik

kanıtlara ulaşmıştır. Francis, Hanna ve Vincent (1996) ise yönetimde yakın zamanda bir değişiklik yaşanmışsa ve firma veya sektörde geçmiş uygulamalar varsa varlıkları aktiften çıkararak gider yazma davranışının daha sık ve daha büyük olduğunu tespit etmişlerdir. Ayrıca diğer çalışmalardan farklı olarak firmanın düşük performansında veya alışılmadık derecede iyi performansında beklenen bu yöntemle daha az başvurulduğunu ifade etmişlerdir. Fiechter ve Mayer (2009), kötü performansı olan bankaların kriz dönemlerinde gerçeğe uygun değer yöntemini kullanarak büyük temizlik gerçekleştirdiklerini tespit etmişlerdir. Jordan ve Clarke (2015) konuya farklı bir açıdan yaklaşarak, CEO değişikliğinde şerefiye değer düşüklüğünü kullanarak büyük temizlik yapılmadığını ortaya koymuştur.

Elliot ve Shaw (1988), büyük temizlik olarak ifade etmeseler de üç yıl boyunca kazanç oranları azalan işletmelerin varlıklarının bir kısmını aktiften çıkararak varlığa dayalı kârlılık oranlarını yükselttiklerini tespit etmiştir. Bu ifade, zarar dönemlerindeki büyük temizlik uygulamalarına yönelik ilk tespitlerden biridir. Daha sonra Walsh, Craig ve Clarke (1991), Avustralya’da 1950 – 1989 yılları arasında finansal durumları kötü olan 23 işletmenin büyük temizlik yaptıklarını tespit etmiştir.

Yapılan çalışmalarda yönetici değişikliğinin neden ve nasıl yapıldığının da büyük temizlik uygulamalarını etkilediği ortaya konmuştur. Riyadi, Utami ve Nugroho (2018), rutin olmayan CEO değişikliklerinde meydana gelen uygulamaların daha büyük tutarlı olduğunu tespit etmekle birlikte, rutin ve rutin olmayan CEO değişikliklerindeki büyük temizlik uygulamalarının büyüklükleri arasında anlamlı bir fark bulamamıştır. Bornemann ve diğerleri (2015), bankalarda içeriden atanan yeni CEO’ların dışarıdan atananlara göre büyük temizliğe daha fazla başvurduklarını tespit etmişlerdir. Wilson ve Wang (2010), Avustralya’daki işletmelerde CEO ve yönetim kurulu başkanının eş zamanlı değiştiği durumlarda büyük temizlik yapıldığını tespit etmişlerdir. Bankalarda büyük temizlik muhasebesini araştıran Shen ve Wang (2019), gönüllü ve zoraki atanan CEO’ların farklı temizlik yöntemleri kullandıklarını ve özel bankalarda büyük temizliğin daha fazla kullanıldığını tespit etmişlerdir.

Burg, Pierk ve Scheinert (2013), CEO değişikliğine bağlı büyük temizliğin kendine güveni az CEO’lar tarafından daha fazla uygulandığını tespit etmişlerdir. Benzer şekilde CEO özellikleri ile büyük temizlik arasındaki ilişkiyi inceleyen Hope ve Wang (2018), etik değerlere daha az önem veren CEO’lar tarafından yapılan büyük temizliklerin ardından ortaya çıkan bilgi asimetrisinin, etik değerleri daha yüksek olan CEO’lar tarafından yapılan büyük temizliklere kıyasla önemli ölçüde daha yüksek olduğunu ortaya koymuşlardır.

Büyük temizliğin mevcudiyetini araştıran çalışmaların yanında farklı özelliklerini ortaya koyan araştırmalar da yapılmıştır. Schaffer ve diğ. (2011) finansal tablolarını IFRS’ye gören hazırlayan işletmelerin ulusal muhasebe sistemini kullanan işletmelerden daha az büyük temizlik kullanabildiklerini tespit etmişlerdir. Yu (2012), giden CEO’nun kazanç raporu çok olumsuz ise, gelen CEO’nun büyük temizlik içeren bir raporlama stratejisi seçeceğini göstermiştir. Ayrıca, çalışmaya göre yeni CEO için kazanç yönetimi maliyetini artıran kamu düzenlemeleri, CEO tazminatının tamamen stok bazlı olmaması şartıyla büyük temizlik olasılığını azaltmakta; ancak, CEO tazminatı tamamen stok bazlı ise kamu düzenlemelerinin etkisi olmamaktadır. Hile bazlı teşvik programlarının olduğu durumlarda, CEO’nun ayrılmaya zorlandığı ya da yeni CEO’nun içeriden atandığı işletmelerde büyük temizliğin daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Haggard, Howe ve Lynch (2015), büyük temizlikten sonra (i) kazançların daha istikrarlı hale

geldiğini, (ii) firma düzeyinde bilgi asimetrisinin azaldığını ve (iii) hisse senedi getirilerinin beklenmedik kazançlara daha duyarlı hale geldiğini dolayısıyla işletmelerin bilgi çevrelerinin eskisine oranla şeffaflaştığını tespit etmişlerdir.

Bahsedilen araştırmaların yanında, manipülasyon, kâr yönetimi, hile gibi farklı boyutları inceleyen çalışmalarda da büyük temizlik faaliyetlerine yönelik araştırmalara rastlamak mümkündür. Bununla birlikte konu ile ilgili ülkemizde yapılan teorik çalışmalar bulunmakla birlikte bu alanda yapılmış ampirik bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu kapsamda, bu çalışma ülkemizde büyük temizliğin varlığını ortaya koymaya yönelik öncül bir araştırma mahiyetindedir.

3. ARAŞTIRMA

3.1. Araştırmanın Amacı ve Metodoloji

Araştırmanın amacı BİST imalat sektöründe işlem gören ve yönetim kurulu başkanı veya icra kurulu başkanı (CEO) değişimine uğramış şirketlerin, büyük temizlik muhasebesi yöntemiyle muhasebe bazlı bir bilgi manipülasyonu yapıp yapmadıklarını ortaya koymaktır. Bu bağlamda araştırmanın kapsamı olarak çalışma örneklemini, 2017-2018 yılları arasında Borsa İstanbul (BİST)'da işlem gören imalat sektöründeki 178 adet işletme oluşturmaktadır.

BİST'te yer alan finans sektörü ve hizmet sektöründeki işletmeler, finansal tablolarının farklılık göstermesinden dolayı kapsam dışında bırakılmıştır. Bununla birlikte çalışmada imalat sektörü işletmelerinin tercih edilmesinin nedeni finansal tablolar açısından nispeten homojen bir yapıda olmaları ve sektörün diğer sektörlerle oranla oldukça fazla işletmeyi kapsamasıdır. BİST imalat sektöründeki işletmelerin finansal tablolarının bağımsız denetimden geçmiş olması, çalışmada kullanılan finansal verilerin işletmenin gerçek mali durumunu, finansal performansını, nakit akışlarını doğru ve tam bir şekilde yansıtan veriler olması açısından da önem arz etmektedir.

Analiz sürecinde yeni yöneticilerin işe başladığı işletmelerin manipülasyon yapıyor olma olasılıklarına ilişkin değerlerde, eski yöneticileriyle devam eden işletmelere göre anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığı araştırılmıştır. Bu kapsamda çalışmanın temel hipotezi “Yönetim Kurulu Başkanı ve/veya İcra Kurulu Başkanı değişen işletmelerle, değişmeyen işletmelerdeki muhasebe manipülasyonu göstergeleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır.” olarak belirlenmiştir

Araştırmada ilk olarak BİST'te işlem gören imalat sektörü işletmelerinin 2017 ve 2018 yılı faaliyet raporları ele alınarak “*Yönetim kurulu başkanı (YKB) / İcra Kurulu Başkanı (İKB)*” değişimleri tespit edilmiştir. Yapılan ön değerlendirmeye göre 2017 ve 2018 yılları arasında yönetim kurulu başkanı ya da icra kurulu başkanı değişen **23** işletme bulunmaktadır. Yönetim kurulu başkanı ya da icra kurulu başkanı değişmeyen işletme sayısı ise **155**'tir.

Araştırmanın sonraki kısmı finansal bilgi manipülasyonuna ilişkin değişkeni belirlemektir. Literatürde finansal bilgi manipülasyonlarını ortaya çıkartmaya yönelik pek çok model bulunmaktadır. Healy (1985), DeAngelo (1986), Jones (1991), Düzeltilmiş Jones (Dechow ve diğ., 1995), Barton – Simko

(2002), Beneish (1997, 1999, 2013) modelleri bunlardan en sık kullanılanlarıdır. Ülkemizde ise Küçüksözen (2004), Beneish ve diğerlerinin (1999) modelini revize ederek Türkiye’deki imalat işletmeleri için uyarlamıştır.

Bu çalışma kapsamında; sadece iki yıla ait verilerle dahi manipülasyon olasılığının belirlenebilmesi ve Türkiye’deki imalat sektörü örneklemini için önceki çalışmalarda (Küçüksözen (2004), Öcal ve diğerleri (2017)) test edilmiş olması nedenleriyle Beneish modelinin varyasyonlarının kullanılması uygun bulunmuştur.

Beneish tarafından finansal bilgi manipülasyonunu tespit etmeye yönelik olarak ilk model 1993 yılında ortaya konmuştur. Daha sonra gerek yazarın kendisi gerekse diğer araştırmacılar tarafından modeldeki çeşitli değişkenler güncellenerek pek çok versiyonu geliştirilmiştir. Çalışma kapsamında Küçüksözen (2004) tarafından İMKB imalat sektöründeki işletmeler için Beneish vd. (1999)’dan uyarlanan model (BeneishTR) ile UFRS’lere göre finansal tablo hazırlayan işletmeler için Beneish vd. (2013) tarafından geliştirilen ve Türkiye’deki işletmeler için de etkin sonuç verdiği ispatlanan model (Öcal ve diğerleri (2017)) (BeneishUFRS) kullanılacaktır.

3.1.1 Beneish Türkiye Modeli

Beneish Türkiye Modeli (BeneishTR), Beneish’in 1999 yılındaki modelinden “Satışlardaki Büyüme Endeksi (SBE)’nin çıkartılması ve “Stokların Satışlara Oranı (SSE) ve “Finansman Giderlerinin Satışlara Oranı (FSE)” değişkenlerinin eklenmesiyle ortaya çıkmıştır (Küçüksözen, 2004).

$$M_{iTR} = -1,547 - (1,276 * TAE) + (-1,770 * BKE) + (0,082 * AKE) + (0,225 * AGE) + (-0,488 * SGYGE) + (-0,514 * TAO) + (-0,341 * BYDE) + (0,972 * SSO) + (0,060 * FGSO)$$

Yukarıda belirtilen modele göre hesaplanan μ_{iTR} skorunun, 0,1217’den düşük olması halinde finansal bilgi manipülasyonu olmadığı, 0,1218 ile 0,2798 arasında olması halinde finansal bilgi manipülasyon yapma olasılığına dair bir bulgu olduğu, 0,2799 ile 0,5850 arasında olması halinde finansal bilgi manipülasyon yapma olasılığı hakkında *ciddi* bir bulgu olduğu, 0,5851’den büyük olması halinde ise finansal bilgi manipülasyon olduğuna dair *çok ciddi* bulgular olduğu değerlendirilmesine ulaşılmıştır (Küçüksözen, 2004).

μ_{iTR} değerinin bulunmasına ilişkin formülde kullanılan değişkenler ve bunların hesaplanışları Tablo 2’de özetlenmiştir.

Tablo 2: BeneishTR Modeli'nde Kullanılan Değişkenler

Değişken	Formül
TAE (Ticari alacaklar endeksi)	$\frac{Ticari Alacaklar_t / Brüt Satışlar_t}{Ticari Alacaklar_{t-1} / Brüt Satışlar_{t-1}}$
BKE (Brüt kâr marjı endeksi)	$\frac{Brüt Satış Karı_{t-1} / Brüt Satışlar_{t-1}}{Brüt Satış Karı_t / Brüt Satışlar_t}$
AKE (Aktif kalite endeksi)	$\frac{(1 - Dönen Varlıklar_t + Maddi Duran Varlıklar_t) / Toplam Aktif_t}{(1 - Dönen Varlıklar_{t-1} + Maddi Duran Varlıklar_{t-1}) / Toplam Aktif_{t-1}}$
AGE (Amortisman giderleri endeksi)	$\frac{Amortisman Gid._{t-1} / (Maddi Duran Varlıklar_{t-1} + Amortisman Gid._{t-1})}{Amortisman Gid._t / (Maddi Duran Varlıklar_t + Amortisman Gid._t)}$
SGYGE (Satış, genel ve yönetim giderleri endeksi)	$\frac{(Paz. Sat. Dağ. Gid._t + Gen. Yön. Gid._t) / Brüt Satışlar_t}{(Paz. Sat. Dağ. Gid._{t-1} + Gen. Yön. Gid._{t-1}) / Brüt Satışlar_{t-1}}$
TAO (Tahakkuk aktif oranı)	$\frac{(\Delta Dönen Varlık - \Delta Kasa - \Delta Kısa Vadeli Borçlar - \Delta Uzun Vadeli Borç Anapara Taksit ve Faiz - \Delta Ödenecek Vergi ve Fonlar)}{Toplam Aktif_t}$
BYDE (Borçlanma yapısındaki değişim endeksi)	$\frac{(Uzun Vadeli Borçlar._t + Kısa Vadeli Borçlar_t) / Toplam Aktif_t}{(Uzun Vadeli Borçlar._{t-1} + Kısa Vadeli Borçlar_{t-1}) / Toplam Aktif_{t-1}}$
SSO (Stokların Satışlara Oranı)	$\frac{Stoklar_t / Brüt Satışlar_t}{Stoklar_{t-1} / Brüt Satışlar_{t-1}}$
(FGSO) Finansman Giderlerinin Satışlara Oranı	$\frac{Finansman Giderleri_t / Brüt Satışlar_t}{Finansman Giderleri_{t-1} / Brüt Satışlar_{t-1}}$

3.1.2. Beneish 2013 Modeli

Model, 1997'de geliştirilen modelin güncellenmesiyle ve eşik değerinin -1,78 alınmasıyla oluşturulmuştur. Aşağıda belirtilen modele göre hesaplanan μ_{iUFRS} skorunun -1,78'den büyük olması durumunda şirketin potansiyel manipülatör olduğu sonucuna varılmaktadır (Beneish vd., 2013: 60).

$$\mu_{iUFRS} = -4,84 + 0,920TAE + 0,528BKE + 0,404AKE + 0,892SBE + 0,115AGE \\ - 0,172SGYGE + TAO - 0,327BYDE$$

μ_{iUFRS} değerinin bulunmasına ilişkin formülde kullanılan değişkenler ve bunların hesaplanışları Tablo 3'te özetlenmiştir.

Tablo 3: BeneishUFRS Modeli'nde Kullanılan Değişkenler

Değişken	Formül
TAE (Ticari alacaklar endeksi)	$\frac{Ticari Alacaklar_t / Brüt Satışlar_t}{Ticari Alacaklar_{t-1} / Brüt Satışlar_{t-1}}$
BKE (Brüt kar marjı endeksi)	$\frac{Brüt Satış Karı_{t-1} / Brüt Satışlar_{t-1}}{Brüt Satış Karı_t / Brüt Satışlar_t}$
AKE (Aktif kalite endeksi)	$\frac{(1 - Dönen Varlıklar_t + Maddi Duran Varlıklar_t) / Toplam Aktif_t}{(1 - Dönen Varlıklar_{t-1} + Maddi Duran Varlıklar_{t-1}) / Toplam Aktif_{t-1}}$
SBE (Satışlardaki büyüme endeksi)	$\frac{Brüt Satışlar_t}{Brüt Satışlar_{t-1}}$
AGE (Amortisman giderleri endeksi)	$\frac{Amortisman Gid._{t-1} / (Maddi Duran Varlıklar_{t-1} + Amortisman Gid._{t-1})}{Amortisman Gid._t / (Maddi Duran Varlıklar_t + Amortisman Gid._t)}$
SGYGE (Satış, genel ve yönetim giderleri endeksi)	$\frac{(Paz. Sat. Dağ. Gid._t + Gen. Yön. Gid._t) / Brüt Satışlar_t}{(Paz. Sat. Dağ. Gid._{t-1} + Gen. Yön. Gid._{t-1}) / Brüt Satışlar_{t-1}}$
TAO (Tahakkuk aktif oranı)	$\frac{(Faaliyet Karı_t + İşletme Faaliyetinden Sağlanan Nakitler_t)}{Toplam Aktif_t}$
BYDE (Borçlanma yapısındaki değişim endeksi)	$\frac{(Uzun Vadeli Borçlar._t + Kısa Vadeli Borçlar_t) / Toplam Aktif_t}{(Uzun Vadeli Borçlar._{t-1} + Kısa Vadeli Borçlar_{t-1}) / Toplam Aktif_{t-1}}$

3.2. Analiz

İşletmelerin yönetici değişiklikleri ve muhasebe manipülasyonu yapmış olma olasılıklarına ilişkin bilgiler derlendikten sonra yöneticisi değişen işletmeler ile değişmeyenlerin farklı manipülasyon oranlarına sahip olup olmadıkları araştırılmıştır. Bu kapsamda ilk olarak μ_{iTR} ve μ_{iUFRS} değerlerine uygulanacak istatistiksel analizin seçimi için veri setinin normallik testi yapılmıştır. Tablo 4'te yer alan Shapiro -Wilk ve Kolmogorov Smirnov normallik testlerinin boş hipotezleri "ele alınan veri ile seti normal dağılmaktadır." şeklindedir. Sonuçlara göre her iki test için de veri setinin normal dağıldığına ilişkin boş hipotez %1 anlamlılık düzeyinde reddedilmiştir.

Tablo 4: Araştırma Değişkenlerinin Normallik Testi Sonuçları

Normallik Testi		İstatistik Değeri	Serbestlik Derecesi	Anlam Düzeyi
Kolmogorov-Smirnov	MiUfrs	0,357***	178	0,000
	MiTR	0.430***	178	0,000
Shapiro-Wilk	MiUfrs	0,259***	178	0,000
	MiTr	0,126***	178	0,000

Tablo 5: Araştırmadaki Grupların ve Değişkenlerin Tanımlayıcı İstatistikleri

		N	Ortalama	Standart Hata
MiUFRS	Yönetici Değiştiren	23	0,479869	8,8442330
	Yönetici Değiştirmeyen	155	-2,120936	4,8680049
MiTR	Yönetici Değiştiren	23	1,462747	13,2274860
	Yönetici Değiştirmeyen	155	-0,046068	16,1462427

Tablo 5'te yönetici değiştiren / değiştirmeyen işletmelerin, tanımlayıcı istatistikleri yer almaktadır. 23 adet yönetici değişikliğine giden işletmenin μ_{iUFRS} skor ortalaması yaklaşık 0,48 iken, 155 adet yönetici değişikliğine gitmeyen işletmenin μ_{iUFRS} skor ortalaması ise -2,12'dir. μ_{iUFRS} Skorunun -1,78'den büyük olması durumunda şirketin muhasebe bazlı kazanç manipülasyonu yaptığı sonucuna varıldığından yöneticisi değişen işletmelerin manipülasyon yapıyor olma olasılıklarının çok daha yüksek olduğunu söylemek mümkündür. Bununla birlikte yönetici değişikliğine giden işletmelerin ortalaması 1,46 iken, değişikliğe gitmeyenlerin μ_{iTR} ortalaması -0,046 olarak hesaplanmıştır. Dolayısıyla μ_{iTR} hesaplamasına göre de yönetici değişikliği göstermeyen işletmelerde finansal bilgi manipülasyonu olma olasılığı çok daha azdır. Bu farklılıkların istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını belirlemek için yönelik olarak Mann – Whitney testinden yararlanılmıştır. Gerek verilerin normal dağılmaması gerekse yönetici değiştiren işletme sayısının 30'da az olması analiz sürecinde parametrik olmayan bir testin kullanılması gerektiğini işaret etmektedir. Bu açıdan araştırma amacına uygun olarak Mann-Whitney U testinin kullanılmasına karar verilmiştir.

Tablo 6: Parametrik Olmayan Test'in Değişkenlere Göre İstatistikleri

İstatistiksel Değerler	MiUFRS	MiTR
Toplam Birim Sayısı (N)	178	178
Mann - Whitney U	2,382	1,907
Wilcoxon W	2,658	2,183
Test İstatistiği	2,382	1,907
Standart Hata	230,603	230,603
Standardize Test İstatistiği	2,600	0,540
İki Uçlu Anlam Değeri	0,009*	0,589

Tablo 6, Mann-Whitney U testinin sonuçlarını göstermektedir. Testte μ_{iUFRS} skor değişkeninin sig. p değeri 0,009 bulunmuştur. Dolayısıyla yönetici değişikliği yapan işletmeler ile yönetim değişikliğine gitmeyen işletmelerin değerleri arasında %1 anlam düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır. Bir başka ifade ile μ_{iUFRS} değeri açısından yönetim/yönetici değişikliğine giden işletmeler ile yönetim/yönetici değişikliğine gitmeyen işletmelerin finansal bilgi manipülasyonları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Sonuçlar yönetici değişikliği olan işletmelerin finansal manipülasyona dolayısıyla büyük temizliğe daha fazla başvurduklarını desteklemektedir. μ_{iTR} skor değişkeninin ise sig. p değeri 0.589 bulunmuştur. Beneish (2013)'in UFRS ile tablolar hazırlayan işletmeler için hazırladığı model yönetici değişikliği yapan işletmelerde büyük temizlik yapıldığını desteklerken, Küçüksözen (2004) tarafından Borsa İstanbul imalat sektörü işletmeleri için geliştirilen model kullanıldığında ise yönetici değişikliği olan ve yönetici değişikliği olmayan işletmelerin manipülasyon değerleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır.

4. SONUÇ

Bu araştırma büyük temizlik muhasebesi adı verilen, işletmelerdeki üst düzey yönetim/yönetici değişikliklerinden sonra ortaya çıkan finansal bilgi manipülasyonun ülkemizdeki varlığını araştırmak amacıyla oluşturulmuştur. Bu amaç doğrultusunda Beneish manipülasyon modeli kullanılarak, Borsa İstanbul imalat sektöründe yer alan 178 işletmenin 2017-2018 yıllarındaki manipülasyon skorları hesaplanmış, yönetici değişikliğine giden işletmeler ile yönetici değişikliğine gitmeyen işletmelerin manipülasyona yönelik skorları arasındaki farklar istatistiksel olarak test edilmiştir.

Analiz sonucu, yönetim değişikliğine giden işletmeler ile yönetim değişikliğine gitmeyen işletmelerin μ_{iUFRS} değişkenleri (UFRS kullanılan finansal tablolara göre düzenlenmiş Beneish Modeli sonuçlarını gösteren değişken) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Yönetim değişikliğine

giden işletmelerin manipülasyon yapmış olasıları, yöneticileri değişmeyen işletmelere göre daha yüksek olarak tespit edilmiştir. Yönetim değişikliğine giden işletmeler ile yönetim değişikliğine gitmeyen işletmelerin μ_{iTR} değişkenleri (Borsa İstanbul imalat sektörü işletmeleri için düzenlenmiş Beneish Modeli sonuçlarını gösteren değişken) arasında ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Bu çalışma, Türkiye’de büyük temizlik yönteminin varlığını araştıran ilk çalışmadır. BeneishUFRS modelinin sonuçları, büyük temizliğin ülkemizdeki imalat sektörü işletmeleri tarafından tercih edilen bir yöntem olduğunu göstermektedir. Büyük temizlik muhasebesi her şeyden önce bir manipülasyon yöntemi olup finansal bilgilerin gerçek durumdan farklı yansıtılması anlamına gelmektedir. Dolayısıyla büyük temizliğin varlığının ortaya konması, işletmenin şeffaflığına, hesap verebilirliğine ve yöneticilerin etik anlayışlarına yönelik soru işaretleri doğmasına sebep olmaktadır. İstatistiksel olarak anlamlı olmasa da BeneishTR modelinin de yönetici değişikliğine giden ve gitmeyen işletmelerin manipülasyon olasıları arasında önemli farklılıklar bulması bu durumu desteklemektedir.

Sonuçlar göz önüne alındığında, bilgi kullanıcıları işletmelerle ilgili karar verirken yönetim değişikliklerinin meydana geldiği yıllardaki finansal tablo rakamlarının gerçek durumdan farklı, hatta yanıltıcı bilgi içerebileceği ihtimalini göz önünde bulundurmalarıdır. CEO’nun değiştiği yılki tablonun kötü görünmesi, sonraki yılların da görece olarak iyi görünmesine sebep olacağından, önceki yıllarla yapılan karşılaştırmalarda da büyük temizliğin varlığının araştırılması önem arz etmektedir.

Ortaklar, yatırımcılar ve kredi verenlerin yanında, kârın azaltıldığı durumlar açısından büyük temizlik ödenecek vergileri etkileyeceğinden, bu yöntemin devlet tarafından da dikkate alınması gerekmektedir. Ayrıca üst yöneticiler tarafından gerçekleştirilen manipülasyonların genellikle daha büyük tutarlı ve yaygın etkili olduğu gerçeği de ortaya konulan sonuçların önemini artırmaktadır. Bu açıdan dış bilgi kullanıcıları kadar ortaklar veya yönetim kurulu üyelerini de ilgilendiren bir konudur. Buna ilave olarak, büyük temizlik gibi yönetim tarafından gerçekleştirilen bir muhasebe manipülasyonunun varlığının tespit edilmesi yöneticilerin kendi çıkarlarını ortaklarıkinden daha üstün tuttuklarını öne süren vekalet teorisini de desteklemektedir. Zira yeni yöneticiler, eski yönetimin sonuçlarını olduğundan daha kötü göstererek kendilerini daha iyi göstermeyi amaçlamaktadır.

Yönetici değişikliğinin gönüllü veya zorunlu olup olmadığı, rutin bir değişim olup olmadığı gibi konularda tam bir bilgi edinilemediğinden ve örnekleme sadece imalat sektörü işletmeleri yer aldığından konuyla ilgili yapılan çikarsamalar belli sınırlar içerisinde kalmaktadır. Dolayısıyla bu araştırmadan elde edilen sonuçlardan yararlanarak büyük temizlik muhasebesi konusunun, farklı sektörlerde de uygulanabileceği, bunun yanında yöntemin yatırımcı kararlarına etkisinin incelenebileceği ve araştırmanın kapsadığı dönemler genişletilerek başka çalışmaların da yapılabileceği öngörülmektedir.

KAYNAKÇA

- Beneish, M. D. (1997). "Detecting GAAP violation: implications for assessing earnings management among firms with extreme financial performance", *Journal of Accounting And Public Policy*, 16(3), 271-309.
- Beneish, M. D. (1999). "The detection of earnings manipulation", *Financial Analysts Journal*, 55(5), 24-36.
- Beneish, M. D., C. M. Lee, ve D. C. Nichols (2013). "Earnings manipulation and expected returns", *Financial Analysts Journal*, 69(2), 57-82.
- Bornemann, S., A. Pfingsten, T.Kick, ve A. Schertler (2014). "Earnings baths by bank CEOs during turnovers", *Bundesbank Discussion Paper No. 05/2014*. SSRN: <https://ssrn.com/abstract=2796954>
- Burg V., J. Pierk ve T. Scheniert (2013), "Big bath accounting and CEO overconfidence", https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2244870
- De Angelo, L. (1986). "Accounting numbers as market valuation substitutes: a study of management buyouts of public stockholders", *The Accounting Review*, 61(3), 400-420.
- Dechow, P. M., R. G. Sloan ve A. P. Sweeney (1995). "Detecting earnings management", *Accounting Review*, 70(2), 193-225.
- Elliott, J. A., ve W. H. Shaw. (1988). "Write-offs as accounting procedures to manage perceptions, *Journal of Accounting Research*, 26, 91-119.
- Fiechter, P., ve Meyer, C. (2010). "Big bath accounting using fair value measurement discretion during the financial crisis, American Accounting Association Annual Meeting, San Fransisco, https://www.researchgate.net/publication/267402588_Big_Bath_Accounting_using_Fair_Value_Measurement_Discretion_during_the_Financial_Crisis
- Francis, J., J. D. Hanna ve L. Vincent (1996). "Causes and effects of discretionary asset write-offs", *Journal of Accounting Research*, 34(3), 117-134.
- Fiechter, P. ve C. Meyer (2009). "Big Bath accounting using fair value measurement discretion during the financial crisis", Working paper, https://www.researchgate.net/publication/267402588_Big_Bath_Accounting_using_Fair_Value_Measurement_Discretion_during_the_Financial_Crisis
- Itoh, K. (2007). *Corporate Valuation*, Nihon Keizai Shimbun-sha.
- Jones, M. (2011). *Creative Accounting, Fraud and International Accounting Scandals*, John Wiley & Sons.
- Haggard, K. S., J. S. Howe, J. S., ve A. A. Lynch (2015). "Do baths muddy the waters or clear the air?", *Journal of Accounting & Economics*, 59(1), 105-117.
- Healy, P. M. ve J. M. Wahlen (1999). "A review of the earnings management literature and its implications for standard setting". Kelley School of Bussiness.
- Hope, O. ve J. Wang (2018). "Management deception, big-bath accounting, and information asymmetry: evidence from linguistic analysis", *Accounting, Organizations and Society*, 70, 33- 51.
- Jones J. (1991). "Earnings management during import relief investigation", *Journal of Accounting Research*, 29(2), 193 - 228.
- Jordan, C. E. ve S. J. Clark (2004). "Big bath earnings management: the case of goodwill impairment under SFAS No. 142", *Journal of Applied Business Research*, 20(2), 63 - 70.
- Küçüksözen C, ve G. Küçükkocaoğlu (2004). "Manipulation Of financial information: an empirical study on İstanbul Stock Exchange (Ise) Firms", 1st Annual International Accounting Conference: Istanbul, Turkey; 01/11/2004 - 07/11/2004.

- Küçüksözen, C. (2004). *Finansal Bilgi Manipülasyonu: Nedenleri, Yöntemleri, Amaçları, Teknikleri, Sonuçları Ve İMKB Şirketleri Üzerine Ampirik Bir Çalışma*, Sermaye Piyasası Kurulu. ISBN 9756951885.
- Moore, M. (1973). "Management changes and discretionary accounting decisions", *Journal of Accounting Research*, 11(1), 100-107.
- Mulford, C. W. ve E. E. Comiskey (2002). *The Financial Numbers Game: Detecting Creative Accounting Practices*, John Wiley & Sons.
- Nikolai, L. A., J. D. Bazley, J. D. ve J. P. Jones. (2010). *Intermediate Accounting*. Cengage Learning.
- Öcal, N., Y. Atasoy, ve Ö. Öcal (2017). "Muhasebe Bazlı Kazanç Manipülasyonunun Tespitinde Kullanılan Benelux Modelinin Test Edilmesi", 21. Finans Sempozyumu, Balıkesir.
- Pourciau, S. (1993), "Earnings management and nonroutine executive changes", *Journal of Accounting and Economics*, 16 (1- 3), 317-336.
- Riyadi, A., W. Utami ve L. Nugroho. (2018). "Potential big bath accounting practice in CEO changes (study on manufacturing companies listed in Indonesia Stock Exchange)". *International Journal of Accounting and Finance Studies*, 1(2), 2018.
- Schaffer U., L. Jan-Philipp, D. Bremer ve H. Matthias H. (2012). "The effect of Accounting Standards on big bath behavior", *Z Betriebswirtsch*, 82, 47-73.
- Scott, W. (2009). *Financial Accounting Theory*, 5th Edition, Prentice Hall.
- Shen, C.-H. ve C- A Wang (2019). "Do new brooms sweep clean? Evidence that new CEOs take a 'big bath' in the banking industry", *Journal of Emerging Market Finance*, 18(1), 106-144.
- Stolowy, H. ve G. Breton (2004), "Accounts manipulation: a literature review and proposed conceptual framework", *Review of Accounting and Finance*, 3(1), 5-92.
- Tokuga, Y. ve T. Yamashita (2011). "Big Bath and Management Change", <http://www.econ.kyoto-u.ac.jp/~chousa/WP/123.pdf>
- Walsh P., Craig, R. ve Clarke, F. (1991), "Big bath accounting using extraordinary items adjustments: Australian empirical evidence", *Journal of Business Finance & Accounting*, 18, 173-189.
- Wilson, M. ve L. W. Wang (2010). "Earnings management following chief executive officer changes: the effect of contemporaneous chairperson and chief financial officer appointments", *Accounting & Finance*, 50(2), 447-480.
- Yörük, N. ve Doğan, E. (2009). *Finansal Bilgi Manipülasyonu ve Finansal Bilgi Manipülasyonunun Belirlenmesine Yönelik İ.M.K.B>da Bir Araştırma*, 1.Baskı, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Yu, C.-F. (2012). "CEO turnover, earnings management, and big bath", <https://www.semanticscholar.org/paper/CEO-Turnover-%2C-Earnings-Management-%2C-and-Big-Bath-Yu/3060e38fefb7f31498f23e9987aab-2d4044fc04d>